

PANTAILA TXIKIAN

Gaizka Izagirre Brosa

Oporretan ikusteko telesail laburrak (I)

Dopesick

DISNEY+ / 8 ATAL

Telefilm kutsua zuen produktu hutsala ikusi behar nuela uste nuen baina erabat harritu nau Hulu-ren proposamen honek. Ameriketako Estatu Batuetan opioideen mendekotasunaren aurkako borrokaren epizentroa eramaten gaituen minisaila da, arazoaren fokua geruza desberdinen bitartez azaltzen duelarik; medikamentuaren sortzaileak eta enpresa erraldoiak, -farmazeutikoak alegia-, komertzialak, medikuak eta jakina, pazienteak. Aktoreen artean, ezagunak egingo zaizkizun izen ugari: Michael Keaton, Peter Sarsgaard, Rosario Dawson edo Michael Stuhlbarg, besteak beste. 1996 eta 2005 arteko denbora lerroaren bidez, konpainiari mesede egingen dioten marketin kanpainak nola sortzen diren ikusiko duzu, nola eta zergatik jaso zuen FDAREN -Food and Drug Administration, Elikagai eta Senda-

Oporrak hastear edo jada hasita izango dituzue zuetarikok. Autobusa, hegazkina, autoa edo trena hartzeko prest? Bertan ordu dezente igaro behar dituzue la eta, entretenitzeko zer egin dezakezuen buruari bueltaka ariko zarete. Askok, liburua aukeratuko duzue, jakina, baina beste batzuek nahiago izaten duzue telesaila jo. Baliteke bidaia luzerik egin behar ez izatea, baina oporrak igaro behar dituzuen kokaleku horretan, afalostean, lasai-lasai ikusteko zerbaiten bila ariko zarete agian. Ez duzue telesail luzerik nahi, denbora tarte horretan hasi eta amaitzeko moduko zerbait izan dadila, ezta? Udako opor egun guztietarako gomendio sorta zabala izango denez, lehen zatia izango da honakoa, bigarrena hamabost egun barru.

gaien Administrazioa- tratamendu berezia, nola erortzen diren pazienteak beren sareetan, nola baliatu zen merkatua biktimez, eta hainbat estamentu ofizialek justizia egiteko duten borroka korapilatsua. Farmazeutikak herritarren gainbeherarekin aberastea ahalbidetu zuen sistemaren salaketa nabarmena da istorioaren muina eta zur eta lur geratu naiz apenas ezagutzen nuen beste pandemia saihegarri

hau ezagutu dudanean. Ezin bestekoa.

Mare of Easttown

HBO MAX / 7 ATAL

Telesaila premisa nahiko sinple eta konbentzional batetik abiatzen da, Pennsylvaniako Easttown izeneko herri txiki batean Erin McMenamin gaztearen gorpua agertzen da. Nork hil du? Zergatik? Mare Sheehan (Kate Winslet) polizia bertaratu da gertatutakoa argitzeko. Ama helduak, ama oso gazteak, ama bakartiak, sufritzen duten amak dira Easttown herri endogamikoan gertatzen den polizia drama indartsu honen protagonista nagusiak, eta Mare.

Poliziaren paperean Kate Winslet, sekulako erakustaldia eskaintzen. Telesail honek bere tonuagatik, protagonistagatik eta ustekabeko umore distirak oparitzen dizkigulako Happy Valley gogora ekartzen du hasiera batean. Baina ata-

lak igaro ahala, "Broadchurch", "True Detective", "Sharp Objects" edo zergatik ez "Twin Peaks"-en zantzuak ere antze-man ditut. Kate Winsleten lana eta bere pertsonaia aipatzeko idatzi propioa sortuko nuke. Ordu luzez hitz egin nezake hemen eskaintzen duen lana goraiatzeko. Azken hamarkadetako aktorerik onenetakoak pisu handia du telesaillean. Langile klasekoa da, AEBetako herri txiki galdu bateko polizia. Bere semearen suizidioak, familia kargak eta oraindik gainditu ez duen dibortzioak zauritu dute. Motxila zamatsu horrekin, herriko neska gazteen bahiketa eta hil-keta batzuei aurre egin beharko die. Harribitxia.

It's a Sin

HBO MAX / 5 ATAL

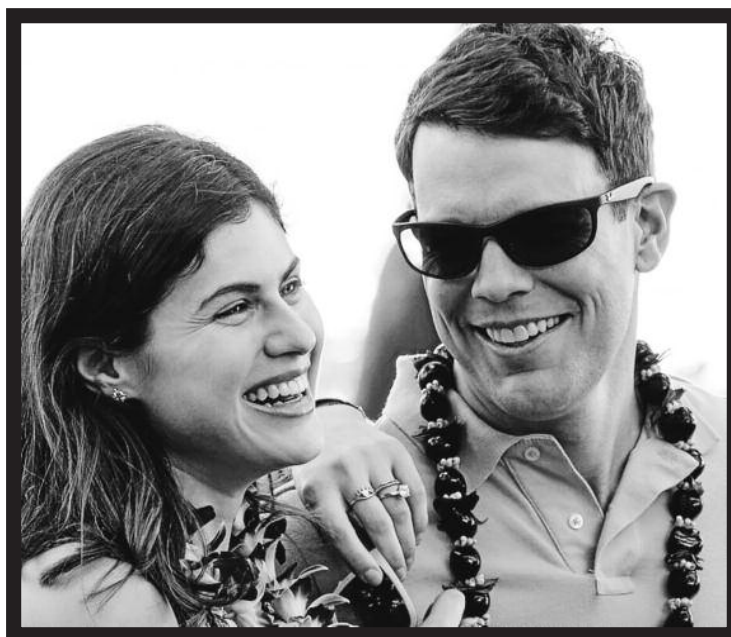
Ezezaguna zen beste pandemia latz bati buruzko telesail bikaina. Bere aurreko lanetan ("Years and Years", "A Very English Scandal", "Queer as Folk", besteak beste) Russell T. Davies gidoilari eta sortzaileak frogatu zuen zer-nolako abilezia duen gizatasunez eta nortasun handiko pertsonaia berdingabez osaturiko istorio bizi eta entretenigarriak osatzeko. Baina baita ere, drama zein umorearen artean nabigatzen duen bitartean eta gizarte kritika inteligena zabaltzeko duen behar hori erabiliz, hausnartzeko parada ematen duten ekoizpenak sortzeko duen trebetasuna. Hori guztia, gainera, minisail formatuan eta ireki eta ixten den istorio mami-tua jorratuz. Pet Shop Boys

talde mitikoaren izen bereko abestiari erreferentzia egiten dion “It’s a Sin” (Bekatua da) telesaila estreinatu berri du HBO plataforman. Oraingoan ere aurreko lanetan funtzionatzaren zuten tekla berak zanpatu eta telesail bikaina gauzatzea lortu du. Londres, 80ko hamarkada. Hirian elkar ezagutzen duten hiru gazte homosexualen istorioa kontatzen da, hiesaren eragilea den (GIB) giza immunoeskasiaren birusaren kalteak ezagutzen hasi den gizarte atzerakoi batean –“Gay minbizia” etiketa jarri zioten gaixotasunari, beraz pentsa-. Bost ataletan, 1981ean hasi eta hamar urtez luzatzen da fikzioa.

Hamarkada igaro ahala, eta hiesaren itzala gero eta gertuago sentituz, hazten eta heltzen ikusiko ditugu, inoiz baino indar gehiagoz eta maitasun irmoagoz bizitzeko helburuz. Beren sexualitatea aztertzea, aktore izatearen ametsa gauzatzea, lana lortzea eta noski dibertitzea, hamarkada liluragarri honen tesuinguruan. Desinformazioak, ezjakintasunak eta homosexualitatea oraindik begi onez ikusten ez zuen gizarte atzerakoi eta apur bat ozpinduaren atzaparrek ordea, bide hori maldatsua, bidegabea eta gogorra bilakatuko dute.

Lotsa da telesailak jorratzen duen beste elementu narratibo bat, eta azpimarratzekoa iruditzen zait. Hau Ritchie Tozer pertsonaiaren eta bere familiaren bitartez ikusten dugu bereziki. Pertsonaia guztiek protagonismo orekatua duten telesail koral bat den arren, nire ustez, pertsonaia horren istorioa baita argigarriena. Dibertigarria da, baina batez ere gogorra. Liluragarria eta aldi berean urratzailea. Russell T.

Daviesen obrarik pertsonalena dela esango nuke. Ikuslearen bihotzera zuzenean doan telesail paregabea. Ezezaguna zen beste pandemia latz bati buruzko kronika bikaina. Urtean zehar telesail gutxi ikusten dituen horietakoa bazara, hau da aukeratu behar duzunetako bat.

The White Lotus

HBO MAX / 6 ATAL

Inortxok ere ez –ezta HBO berak ere– espero ez zuen telesail arrakastatsua. Iraun zuen

sei asteetan sare sozialak ekoizpen honi buruzko txio, aipamen eta memez josi baitziren, bertan azaltzen diren pertsonaiak ia ikono bilakatzerraino. “Succession” zoragarrarekin gertatzen den moduan, pertsonaia jasanezinak eta gorrotagarriak, baina era berean maitagarriak. Umore beltzak gainezka egiten duen gidoi biribila eta elkarrizketa ironiko eta zorrotzez hornituriko trama oso entretenigarria. Astebetez, luxuzko resort tropikal batean erlaxatzeko intentzioz ari diren pertsona aberats jakin batzuen oporrak

erretratatzaren dituen telesaila da. Atalak igaro ahala ordea, guztia korapilatzen eta iluntzen joango da, azken traka apoteosiko batera iritsi arte. Osagarri horiekin guztiekin, modu satirikoan jorratzen dituzte gizarte klaseen arteko desberdintasunak eta horren erruz izaten dituzten identitate krisiak. Ikusi. Ez zara damutuko.

Under the Banner of Heaven

DISNEY + / 7 ATAL

Mormoi izenez ezagutzen direnak ofizialki Azken Egunetako Santuen Jesu Kristoren Eliaren jarraitzaileak dira. Kristautasunaren aldaera bat da, eta bertako kideek kristautasunaren jatorrizko ideien gaurkotzea hartzen dute beren sinesmen eta erritutzat. Ez larritu, ez naiz hasiko mormoien jatorria azaltzen, gomendatu nahi dudana telesailarekin lotura duelako soilik aipatu dut sarrera labur hori. Andrew Garfield protagonista duen thriller hau benetako kasu batean oinarritzen da eta eliza mormoia tartean duen hilketa kasu konplexu bati heltzen dio. Garfieldek Jeb Pyre detektibea gorpuztuko du –mormoia bera ere–, 1984an Lafferty familian gertatu zen krimen basatia ikertzeko ardura duena. Kasu honetan, ikerketaren erdigunean, erruduna nor den baino, zergatik egin duen galdera kokatzen dute. “True Detective”-ren esentzia duen telesail hau –aldeak alde, jakina– ausardiaz murgiltzen da gai korapilatsu honetan eta aitortuko dizut barrenak nahasi dizkidala. Oharra: uztailaren 27an estreinatuko da.

Chloe

AMAZON / 6 ATAL

“The Tinder Swindler” dokumentalaren tankerako istorio ilun eta korapilatsua, baina Hitchcock-en garunetik sortua dirudien gidoi misteriotsu baten babesa duena; misterioz beteriko Instagram garaiko thriller psikologikoa. Alice Seabright-ek, “Sex Education” telesail leko gidoilari eta zuzendarietako batek, BBC katearentzat sorturiko telesail labur honek lehen segundotik harrapatuko zaitu. Sare sozia- lekin, eta bereziki bertan jarraitzen duen Chloe Fairbourne izeneko emakume batekin, itsutua bizi den Becky Green da kontakizun honen protagonista nagusia. Dementia goiztiarra duen bere ama zaintzen duen bitartean, Becky inbidiaz jarraitzen du Chloeren bizitza, bere errealitatea, mundu horretatik oso urrun kokatzen baita. Chloe ametssezko bizitza erakusten du sareetan; bikotea, etxe erraldoia eta lagun talde arrakastatsuz inguratua bizi da. Chloe bat-batean hiltzen denean, Becky nortasun faltua erabiliz, Chloeren gertuko lagunaren bizitza inbidia- garrietan sartzea erabakiko du, benetan zer gertatu zitzaion jakiteko.

Zaila da oso, hasiera batean behintzat, Becky Green protagonistaekin enpatizatzea; bere helburu zehatza zein den ez dugu ulertzen, burutzen dituen ekintzak zalantzarriak dira oso eta faltsukeriaz jokatzeko du une oro. Hasierak Netflixeko “You” gogorarazi didan arren, atalak igaro ahala, eta Becky Chloerekin duen konexioa apurka argitzen hasten denean, “Chloe” telesailak geruza gehiago dituela irudituko zait, sakontasun gehiago, per-

tsonaiak interesgarriagoak dira, eta beste norabide indartsuago bat hartzen du. Sei atalak bata bestearen atzetik irentsiko dituzu.

Time

MOVISTAR / 3 ATAL

Zer-nolako erakustaldia eskaintzen duten Sean Bean eta Stephen Graham aktoreek hiru atalez osaturiko telesail motz honetan. Kartzelako drama xumea, iluna, baina aldi berean hunkigarria. Britainia Handiko kartzela sistemaren erretratu gordina azaltzeaz gain, bizitzan hartutako erabakiek txarrek amildegira eramandako pertsonen buruzko erradiografia zehatz bat ere erakusten du. Istorio honetako bi protagonista nagusiak legeraren alde banatan daude, baina biak etsaitasunezko ingurune batean bizirautea saiatzen dira. Sean Beanek erruak oinazetutako gizon bat gorpuzten du, Mark Cobden. Kartzelan sartu aurretik pertsona arrunta, aita eta irakaslea da. Bat-batean, bere bizitza goitik behera aldatu eta lau urteko zigorra bete beharko du. Beste aldean aldiz, Eric McNelly kokatzen da (Stephen Graham, izugarri, betiko moduan), presondegiko funtzionario bateranoa, hainbat preso talderen babesaz eta kudeaketaz arduratzen dena. Itxura zakarra duen arren, McNelly bere lana zintzo betetzen du eta presoek egunero behar duten horretan laguntzen saiatzen da. Abilezia txundigarriaz, Lewis Arnold zuzendariak eta Jimmy McGovern-en gidoi bikainak, bi pertsonaia horien barnean murgilduko gaituzte eta lehen segundotik lagunduko diegu beren infernu pertsonaletara

egiten duten bidaia horretan. Zuzendaritza lan paregabez, gidoi biribilez eta interpretazio bikainez bildutako istorio zuzena, bortitza, errealista eta oso gordina.

L’effondrement

FILMIN & DISNEY / 8 ATAL

Erakusten dituen irudiak, pandemia egoeran gaudenetik oso gertukoak eta ez hain arrotzak sentituko dituzu. Zortzi atal, bakoitza sekuentzia plano bakar batean filmatuta. Hasieran ezagutzen ez dugun gertaera konkretu batek gizartearen erabateko kolapsoa eragin du. Zortzi gertaera independente dira, kolapsoa eragin duen gertaeratik aurrera egun desberdinetan koka- tuak. Bakoitza, denbora errealean filmatutako emozioen errusiar mendi bat da, non abentura, akzioa, drama eta larritasuna lehen pertsonan eta ekintzaren barnean egongo bazina bezala biziko dituzun, ia bideo joko batean

egongo bazina bezala. Aho zabalik utziko zaituen telesail larri- garria eta frenetikoa. Aparta. Teknikoki, azken urte- etan ikusi dudana proposamenik berritzaileenetarikoa. Lehen minutuan lepotik heldu eta azken segundoraino askatzen ez zaituen ekoizpen zor- biagarria.

Les Parasites izeneko taldea osatzen duten hiru erreali- zadoreen –Guillaume Desjar- dins, Jeremy Bernard eta Bas- tien Ughetto– lanari ez zaio meriturik falta, baina arraka- saren behin betiko bultzada bizi dugu pandemia bera izan da: 2019an filmatua izan arren, 2020an gertatutakoare- kin antzekotasun handiak dauzka, trama nagusian fun- tsezkoak bihurtzen diren an- tzekotasunak, hain zuzen.

Errealitateak telesailari la- gundu badio, jariatzen duen errealismoak bere arrakasta errematatzea lortu du. Kolap- soa, beldurra transmititzen duen istorioa da, erakusten duen gizartearen desintegra- zioa guztiz sinesgarria delako.